

BYAVANDRING I LAKATRÄSK 2005

Av Ingrid Bergman, Harads

Den årliga byavandringen i hembygdsföreningens regi förde oss denna gång till Lakaträsk. Lakaträsk Byalag med Kenneth Rönnbäck i spetsen hade inbjudit till en nostalgisk rundvandring i byn den 21 augusti.

Dagens värdinna Inger Rönnbäck

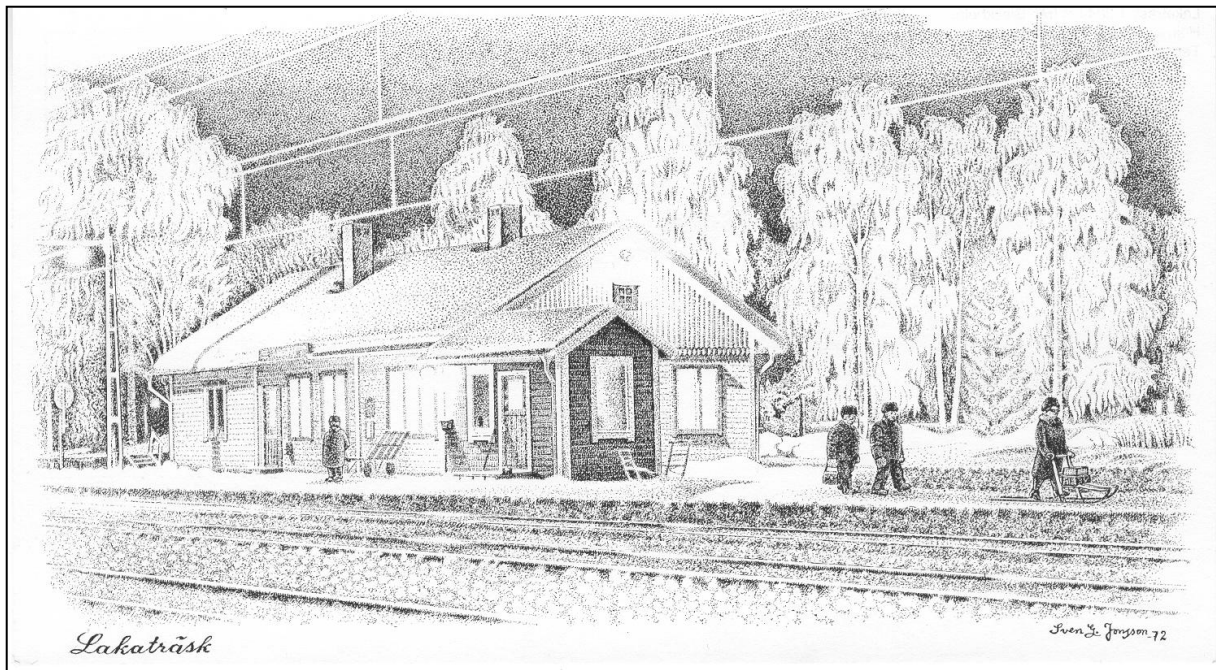
Det var en av höstens vackraste dagar som ett 30-tal intresserade edeforsbor mötte upp i den trevliga, välutrustade byastugan belägen vid platsen för f d Östbergs såg. Vi kände oss verkligen välkomna, när vi som start på dagen bjöds på kaffe och gott hembakat bröd, som några av byns damer hade ordnat åt oss.

Dessa damer var Kenneths fru Inger, Maj Karlsson, Gun Engfors och Margareta Karlsson. Hela dagen var de sedan våra guider tillsammans med Laila Lundgren och Eva Larsson, som båda är uppväxta i Lakaträsk, men numera bosatta i Harads. Eva känner vi ju som bygdens ”klippa” på Förenings(spar)banken.

Sågen hade i många år – sedan slutet av 40-talet – varit byns största arbetsplats. Den förste ägaren Tore Östberg efterträddes 1970 av sonen Karl-Gustav. Som mest hade man 28 anställda. Nu syns inga spår av sågen, som såldes 1995, men blev nedlagd strax efteråt. Delar av tomten nyttjas nu i stället för ett jätteupplag av gamla bildäck, och vi frågar oss: ”Vad ska dom användas till? Vad har ägaren tänkt?”

Från sågplatsen vandrade vi österut några hundra meter längs övre byavägen. Här träffade vi på hus med anor. Ett av de äldsta husen hade tidigare varit affär. Här finns också gamla Folkets Hus, som sedan blev Filadelfia. Våra guider kunde berätta, att en del hus numera används som sommarställe.

Tillbaka vid byastugan tog vi våra bilar och körde ned mot ”centrum”. Vi passerade den numera nedlagda affären. På dörren kunde vi läsa: ”Stängt på grund av inventering.” Skylten hade satts upp för några år sedan!?

Lakaträsk station. Teckning av Sven G. Jonsson 1972

Vi parkerade vid det gamla stationshuset. Stationen hade varit bemannad fram till mitten av 90-talet, men stationshuset ligger nu helt öde. Ogräset har tagit över, där förr fanns vackra blomrabatter, och byggnadens förfall är tydligt. Man undrar: "Skulle inte Jernhusen, som äger byggnaden, kunna ägna den lite vård och omsorg med tanke på vilken betydelse järnvägen har haft för byns existens?" Vi erinrade oss några av de stinsar som varit stationerade här: Mattsson, Zackari och den siste, innan tjänsten drogs in, Arne Sjöström.

Intresserade byavandrare: Eva Larsson, Laila Lundgren, Irma Anderström. I bakgrunden Nils Kauppi i samtal med dagens värd Kenneth Rönnbäck.

Något hundratal meter på andra sidan vägen finns i dag ett grönområde intill den igenbommade skolan. På den platsen låg lärarbostaden, som tyvärr brann ner till grunden 1989. I dag finns här en fin grillplats och en boulebana, som byalaget ställt i ordning för byns gemensamma trivsel. Vi stannade till här, och de generösa lakaträskborna bjöd på varmkorv och dryck.

Claes Hammarström var en av dagens besökare. Medan vi njöt av det vackra vädret och förtäringen fick vi ta del av hans minnen från sitt år som byskollärare i Lakaträsk i början av 50-talet. Hans kollegor var stinsens fru Amanda (Mandis) Zackari och Nora Vallström. Livfullt berättade han om inflyttningen i lärarbostaden vid terminens början, bl a om att den kyliga bostaden och skolgården under flera veckor var en stökig arbetsplats, medan man grävde och drog ledningar för hopkoppling med skolbyggnadens värmesystem. Det var en glädjens dag, när elementen spred värme och man fick varmvatten från kranen.

Några i sällskapet passade på att använda boulebanan till en improviserad tävling. Om det korades någon segrare är osäkert.

Den sista anhalten i byn blev ett besök i ”nya” Folkets Hus. Vi imponerades av den stora, fina och välskötta lokalen, som måste vara en stor tillgång för byn. Här kan man med gott om plats ordna dans, teater, gudstjänst eller vilken annan sammankonst som helst. Kort sagt – Lakaträsk har en lokal, som många andra byar kan avundas.

Ordf. Carl-Eric Bergström

Foton: Claes Hammarström

Innan vi lämnade Lakaträsk, framförde hembygdsföreningens ordförande, Carl-Eric Bergström, ett varmt tack till Lakaträsk Byalag och välkomnade till en ny vandring i en annan edeforsby nästa sommar.

På vägen hem gjorde några av oss en avstickare till byns stolthet, Playa Laka, en härlig badstrand, som byalaget har iordningställt och sköter om. Vattnet hade just denna dag temperatur endast för de allra tuffaste, som glatt störtade ut i böljan. Vi veklingar återvände till bilen för fortsatt hemfärd.